

Söndagen för domssöndagen

Predikan 2024-11-17

Kyrkoherde Sten Rydh,

Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Vaksamhet.

Epistel: 2 Petr. 3:8–13. Evangelium: Matt. 25:1–13.

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Kom med din helige Ande denna stund och skänk oss både varning, förmaning, ledning och tröst genom ordet, så att vi inte likt de oförståndiga jungfrurna för evigt lämnas utanför. Visa oss din kärlek och trofasthet och tag så till sist emot oss genom din nåd och för oss in i den eviga glädjen. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Evangelium: Matt. 25:1–13. Liknelsen om de tio jungfrurna

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: 1 Då skall himmelriket liknas vid tio jungfrur som tog sina lampor och gick ut för att möta brudgummen. 2 Fem av dem var oförståndiga och fem var förståndiga. 3 De oförståndiga tog sina lampor men tog ingen olja med sig. 4 De förståndiga tog olja i kärlen tillsammans med sina lampor. 5 Då nu brudgummen dröjde, blev de alla sömniga och somnade. 6 Vid midnatt hördes ett rop: Se, brudgummen kommer! Gå ut och möt honom. 7 Då vaknade alla jungfrurna och gjorde i ordning sina lampor. 8 De oförståndiga sade till de förståndiga: Ge oss av er olja! Våra lampor slocknar. 9 De förståndiga svarade: Den räcker kanske inte både för oss och för er. Gå i stället till dem som säljer och köp. 10 Men när de hade gått för att köpa kom brudgummen. Och de som stod färdiga gick med honom in till bröllopfesten, och dörren stängdes. 11 Sedan kom de andra jungfrurna tillbaka och sade: Herre, Herre, öppna för oss! 12 Men han svarade: Amen säger jag er: Jag känner er inte. 13 Vaka därför, ty ni vet inte vilken dag eller timme han kommer.

Vårt kyrkoår närmar sig nu sitt slut och det kommer att avslutas nästa söndag då domssöndagen infaller. Denna näst sista söndag skall vi också stanna inför det allvarliga budskapet om den yttersta domen, som sakta men säkert närmar sig för varje dag som går. Ingen människa vet när denna dag kommer, men att den kommer är säkert. Många har förgäves försökt att räkna ut när den ska komma, men detta är både dumt och fåfängt och framför allt strider alla sådana försök mot Jesu klara ord:

”Himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå. Men om den dagen eller stunden vet ingen något, inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern” (Matt. 24:35f). Jesus berättar i vårt evangelium liknelsen om de tio jungfrurna, vilket är en bild av den kristna kyrkan i den yttersta tiden. Gud har velat att denna dag skall vara så fördold att endast Fadern vet när den kommer. Hur dåraktigt är det då inte att försöka räkna ut när det ska ske?

Vi skall också lägga märke till att Bibeln ser *den yttersta tiden* som hela den tid som följer efter utsändandet av apostlarna i hela världen. Profeten Jesaja skriver: *”Det skall ske i den **yttersta tiden** att det berg där Herrens hus är skall stå fast grundat och vara högst bland bergen, upphöjt över höjderna. Alla hednafolk skall strömma dit”* (Jes. 2:2). Jesaja profeterar här om den kommande Messias, Kristus, och den tid som skall inträda efter hans ankomst. Då skall Guds ord gå ut i hela världen och alla folk skall strömma

till Herrens hus. Betyder då "Herrens hus" detsamma som templet i Jerusalem? Nej, det templet skulle förstöras. "Herrens hus" syftar på det *andliga tempel* som består av alla som kommer till tro på evangelium. "Herrens hus" är detsamma som Kristi kyrka. Där Guds ord förkunnas rent och klart och där sakramenten förvaltas rätt är Guds tempel i det nya förbundet. Markus skriver detsamma. Han säger att människor från alla folk skall samlas till detta tempel: "*Och då ska han sända ut änglarna och samla sina utvalda från de fyra väderstrecken, från jordens yttersta gräns till himlens ände*" (Mark. 13:27).

Paulus skriver om denna tid och detta kyrkans tempel: "*Därför är ni inte längre gäster och främlingar, utan medborgare med de heliga och medlemmar i Guds familj. Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. I honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren, och i honom blir också ni sammanbyggda till en boning åt Gud genom Anden*" (Ef. 2:19–22).

Gud vill att vi skall vara beredda på att den yttersta dagen kommer snart, ja, att den kan komma redan idag eller i morgon. Fastän vi inte vet vilken dag Herren slutligen kommer tillbaka ger han oss många förmaningar och varningar om hur vi skall vara vaksamma och vänta på hans ankomst. Så är vår evangelietext om *de tio jungfrurna* en sådan allvarlig varning och förmaning. Den riktar sig särskilt till alla dem som utgör Guds tempel, till dem som tror på Kristus. I sin liknelse delar Jesus upp de tio jungfrurna i två grupper: *fem förståndiga som har olja i sina lampor, och fem oförståndiga som saknar olja*. Detta betyder att bland dem som har kyrkans yttre kännetecken finns det både sådana som är sanna kristna och har trons olja, medan bland dessa också finns sådana som saknar tron. De är hycklare. De har inte någon tro i sina hjärtan. Antingen blev de aldrig rätt omvända eller har de i hemlighet avfallit från tron. Det är om dessa Jesus i slutet av vår text säger: "*Jag känner er inte!*" (v 12) Dörren in till bröllopet var stängd och det var nu för sent för de fem att komma in.

Den yttre kyrkan i alla tider består av dessa två grupper. Dels är det sådana som av hjärtat tror på sin Frälsare och litar på hans försoning. De är i sanning rättfärdiggjorda genom tron och lever i dopets nåd. De bekänner också sin tro och firar gudstjänst tillsammans. De har fått bönsens ande och ropar ständigt till Herren. Men bland dessa sant troende finns också hycklare. De brukar också ordet och sakramenten och de deltar i gudstjänsten och läser med i både syndabekännelsen och trosbekännelsen och de tar emot både avlösningen och den heliga nattvarden. Men i deras hjärtan finns ingen tro. De är som jungfrurna som saknade olja i sina lampor.

Det är viktigt att förstå att vi människor inte kan **se** vilka som är troende och vilka som saknar tron. Det vet bara Gud. Det står ju: "*Men Guds fasta grund består och har detta sigill: Herren känner de sina*" (2 Tim. 2:19). Men sådana som bekänner sin tro och håller sig till Guds rena och klara ord skall vi i kristen kärlek erkänna som bröder och systrar i tron även om vi inte kan se in i deras hjärtan. De som i hemlighet är hycklare kan vi därför inte se. Det kan endast Gud. Av denna orsak håller vi varje kyrkomedlem som en sann kristen så länge ingenting uppenbart talar emot detta. Om det däremot skulle ske att någon i församlingen börjar hålla sig till *falsk lära* eller *uppenbart lever i strid med Guds ord* och trots förmaning och varning inte vill rätta sig efter det, skall vi handla enligt Jesus ord: "*Tag er tillvara för falska profeter!*" (Matt. 7:15). Och till den som i livet

inte vill följa Guds ord och förgäves blivit förmanad säger Jesus: ”*Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Lyssnar han inte heller till församlingen, då skall han vara för dig som en hedning och publikan*” (Matt. 28:17). Dessa som alltså genom falsk lära eller uppenbart ogudaktigt liv blivit uteslutna ur kyrkan hör inte till de jungfrur Jesus talar om i liknelsen. Nej, där har alla tio lampor med sig och de väntar på brudgummens ankomst. Jesus talar alltså om sådana som i det yttre har kyrkans rätta kännetecken och använder sig av dem. De håller sig till den rätta kyrkan som har Guds rena och klara ord och sakramentens rätta förvaltning och de lever inte uppenbart i strid mot Guds ord. Men det allvarliga är att också i denna rättrogna kyrka finns det både sanna kristna och hycklare.

Det måste också nämnas att även i kyrkor som inte i alla stycken har Guds ord rent och klart kan det också finnas sanna kristna. Så är det t.ex. i den romersk-katolska kyrkan. Fastän påven är den Antikrist som enligt Paulus ord sitter i Guds tempel (2 Tess. 2:4), så visar just detta att han sitter där det också finns sanna kristna. Paulus skriver om Antikrist: ”Han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud.” Luther betonar hur felaktigt det är att beskriva Antikrist som en jordisk tyrann och ogudaktig härskare. Nej, hans kännetecken är att *han sitter mitt i kyrkan, i Guds tempel*. Med sina falska läror vanäror han Guds tempel och vanhelgar det. Men där finns också sanna kristna, ty annars skulle Antikrist inte sitta i kyrkan. I den yttersta tiden skall alltså denne Antikrist precis som på Luthers tid sitta mitt i kyrkan och försöka förvillra så många som möjligt. Vi ser ju också i vår tid hur påven får med sig fler och fler även bland s.k. evangeliska kyrkor som gärna förenar sig med påven i den ekumeniska rörelsen. Han förvillar många genom att han till det yttre har Bibeln och sakramenten. Han har ändå kvar de gamla, rätta trosbekännelserna och där finns t.ex. barn som är döpta och saliga och sådana som *trots påvens alla villoläror tror på evangelium*. Luther klandrade därför dem starkt som ville fördöma allt vad påven lärde. Som kristna måste vi lära oss att skilja mellan vad som fortfarande är rätt och vad som är falskt i dessa villfarande kyrkor.

På samma sätt finns det sanna kristna bland dem som är reformerta, baptister eller metodister och andra. Trots de allvarliga villolärorna inom dessa samfund finns där också kristna som håller fast vid själva grunden, Guds ord, Kristi försoning, uppståndelsen m.m. och som enkelt och barnsligt litar på Guds ord. Om detta säger vår lutherska bekännelse i företalet: ”Men vi tvivlar inte alls på att det finns många fromma och oskyldiga människor också i de kyrkor, som hittills inte har kommit överens med oss i allt. Dessa fromma kristna lever i uppriktig tro och förstår inte saken på rätt sätt. ... Det är vår förhoppning att om de blir rätt undervisade i läran, ska de genom den helige Andes ledning vända sig till Guds ords ofelbara sanning tillsammans med oss och våra kyrkor och skolor” (SKB s. 40, min övers.).

I sin liknelse vill nu Jesus varna alla kristna, var de än är, men framför allt dem som på allvar vill hålla fast vid ordet och sakramenten. Jesu liknelse har en mycket stor skärpa. Vi sammanfattar hans budskap i tre korta punkter och säger:

1. De som aldrig kommit till tro på evangelium tillhör inte Kristi kyrka.
2. De som avfallit från tron på evangelium tillhör inte Kristi kyrka.
3. De som tror på evangelium tillhör Kristi kyrka och får gå in i himmelens glädje.

1. De som aldrig kommit till tro på evangelium tillhör inte Kristi kyrka.

De oförståndiga jungfrurna *hade ingen olja sina lampor*. Till det yttre liknade de de förståndiga jungfrurna. De väntade på brudgummen, vilket innebär att de visste att Kristus är kyrkans herre och brudgum och att han snart skall komma tillbaka och de hoppades att då få vara med honom i den himmelska bröllopsfesten. Lamporna är en bild av Guds ord och sakrament. Även de oförståndiga jungfrurna lyssnade på Guds ord, gick till högmässan och tog emot nattvarden. De kanske till och med var ivriga kyrkobesökare. Men ändå saknades det allra viktigaste. De saknade oljan, som framför allt betecknar tron. De var fortfarande kvar i sin otro. De hade inte av lagen blivit förkrossade så att de sedan av hjärtat tog emot evangeliet om Kristi försoning. De förtröstade trots allt ändå bara på sig själva. När därför ropet om brudgummens ankomst ljöd var de inte beredda. Först då märkte de att de saknade oljan i lamporna. I deras liv fanns ingen sann tro och därför inte heller någon äkta, kristen kärlek. Efter brudgummens ankomst blev de lämnade utanför tillsammans med världens barn och de falska kyrkorna, som inte alls eller på rätt sätt hade brytt sig om kristendomen. Detta visar oss att vi inte kan komma in i himmelen på grunda av egna ansträngningar, inte ens om vi på allvar bemödar oss om att vara goda kristna. Det hjälper inte om vi saknar hjärtats tro och förtröstan på Kristus.

2. De som avfallit från tron på evangelium tillhör inte Kristi kyrka.

De fem oförståndiga jungfrurna hade ingen olja i sina lampor. Den hade kanske en gång funnits där men tagit slut. Men det finns kyrkor som menar att den som verkligen är omvänd aldrig kan avfalla. Så lärde den framstående reformerte teologen Jean Calvin och med honom den strängare delen av den reformerta kyrkan. Den som en gång är frälst är alltid frälst enligt Calvin. Idag är det de s.k. *presbyterianerna* som framför allt lär så. Men detta strider mot Bibelns klara lära att en sann kristen verkligen kan avfalla. Paulus skriver: *”Därför ska den som tror sig stå se till att han inte faller. Ingen annan frestelse har drabbat er än vad människor får möta. Och Gud är trofast, han ska inte tillåta att ni frestas över er förmåga. Samtidigt med frestelsen kommer han också att ge en utväg, så att ni kan härda ut”* (1 Kor. 10:12f). Och Jesus talar i sin liknelse om fyrahanda sädesåker om sådana som bara tror till en tid. Jesus säger: *”Det som såddes på stenig mark är den som hör ordet och genast tar emot det med glädje, men han har ingen rot inom sig utan tror bara för en tid. När han möter lidande eller förföljelse för ordets skull så kommer han genast på fall”* (Matt. 13:20f). De jungfrur som saknade olja kanske hade olja från början, men sedan varit oförsiktiga och slösat med oljan så att den tagit slut. Den som tror och litar på Kristus har verkligen trons olja i sin lampa. Han har Guds ord och sakrament och han litar i sitt hjärta på vad Gud säger. Men denna tro kan slockna. Jesu säger att det t.ex. kan ske när en kristen möter lidande och förföljelse för ordets skull. Att i en svår tid bekänna Guds ord kan innebära ett stort lidande. Den som t.ex. öppet bekänner vad Guds ord lär om skapelsen, synden och frälsningen kan få stora problem i skolan eller på arbetsplatsen. I samhället krävs det att man följer med den allmänna opinionen, som kan svänga hit och dit. En läkare eller barnmorska som bekänner att abort strider mot Guds ord och den naturliga lagen får stora problem liksom de som avvisar den s.k. utvecklingsläran och bekänner sin tro på skapelsen. Förföljelse kan plötsligt drabba och då kan det gälla vilken kristen lära som helst som djävulen

angriper. Ja, de stora, liberala kyrkosamfundens egna biskopar och ledare går ofta i spetsen för trakasserier mot dem som av hjärtat vill vara bibeltroende.

Om en kristen i en sådan situation börjar kompromissa med sitt samvete och låter bekännelsen tystna sviker han sin Herre och Frälsare. Så har många brinnande kristna efter hand blivit tysta och sedan världens medföljare och eftersägare. De har anpassat sig till den allmänna opinionen men därmed har också deras tro tynat mer och mer och till sist alldeles utlocknat.

3. De som tror på evangelium tillhör Kristi kyrka och får gå in i himmelens glädje.

I liknelsen säger Kristus: *”Då nu brudgummen dröjde, blev de alla sömniga och somnade”*, står det (v 5). Så kan alla kyrkomedlemmar bli sömniga och rentav somna helt och hållet. Det betyder att de inte är lika ivriga som tidigare. Tron blir svagare. En del förlorar tron. Det beskriver väl situationen i vår tid. I många kyrkor har man helt och hållet anammat bibelkritiken. De teologiska utbildningsanstalterna är fulla med modernistisk smörja som kallas vetenskaplig teologi. Men i fornkyrkan hade man kallat det heresi och falsk lära och sett till att sådana inte fick vara lärare i kyrkan. Nu får dessa falska lärare i stället bli biskopar och kyrkoledare. Men även de som på allvar är bibeltroende löper stor risk att bli sömniga och somna in och i värsta fall bli avfallingar. Även inom tidigare strikt bibeltroende kyrkor smyger sig tyvärr det moderna världsliga tänkandet in mer och mer. Och även bland små konfessionella kyrkor är risken stor att världens sätt att tänka smyger sig in. Det kostar på mycket att vara en liten hop när så många går den breda vägen. Så smyger sig negativa tankar och hopplöshet in hos många. Men Jesus säger: *”Var inte rädd, du lilla hjord, för er Far har beslutat att ge er riket”* (Luk. 12:32). Hos andra kristna kanske svåra tvivel kommer in. Somliga drabbas av frestelser till avundsjuka, kritiklusta och gräl. Andra frestas till lättja, otukt, m.m. Eller är det bara det vanliga livet som tar bort all tid från Guds ord, bönen och gudstjänsten. De läser inte längre sina biblar så flitigt och ber inte ofta till Herren. Sådant är också ett tecken på att tron kommer att bli mer och mer sällsynt i den yttersta tiden. Jesus säger: *”Skulle då inte Gud skaffa rätt åt sina utvalda som ropar till honom dag och natt? Han lyssnar tålmodigt till dem. Jag säger er: Han ska snart skaffa dem rätt. Men ska Människosonen finna tron på jorden när han kommer?”* (Luk. 18:7f)

Så till sist ljuder plötsligt anropet: Brudgummen kommer! Då ändras hela bilden snabbt. De som då saknar olja måste uppleva att ingen mer tid ges till omvändelse. Men de som har olja i sina ljusstakar får gå in till den stora bröllopfesten, till den stora, eviga glädjen. Må nu detta bli oss till varning och förmaning så att vi i bot och bättring vänder oss till Kristus och förtröstar på hans evangelium. Även om vi är svaga och ibland nära att somna in är han alltid vår trofaste vän och Frälsare. Han leder oss till sist genom sitt ord och sin Ande hela vägen till det himmelska hemmet. Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.